

JOHN OF CHYANNOR

told by

Nicholas Boson

recorded by

Edward Lhuyd

edited by

Ian Jackson

INTRODUCTION

When R. Morton Nance wrote *Cornish for All – A Guide to Unified Cornish* (first published 1929), he chose to illustrate his material by appending a copy of the folktale *John of Chyannor* as told in Cornish by Nicholas Boson and as recorded by John Boson and Edward Lhuyd. It is however important to realize that Nance's Unified Cornish was from the outset a Cornish with grammatical rules applied regularly and strictly; and that the vocabulary of Unified Cornish not only contained many borrowings by Nance from Breton, Welsh and Middle English, but also excluded many words that were an attested part of the Cornish lexicon. Nance's version of *John Chyanor* therefore differed considerably from the text as recorded by J. Boson and Lhuyd.

By the early 1980's *Cornish for All* was out of print, so John Page resurrected Nance's version, still as an aid to learning Unified Cornish, in a booklet *Jowan Chy an Hordh Examined*. Page's version somewhat reduces the hyphenation characteristic of Nance's Cornish, but hardly differs from it in other respects; except that the low production values of the booklet superimposed errors on Nance's more careful work.

By the first decade of the 21st century Unified Cornish had fallen out of favour with most teachers of Cornish. But a few were concerned its successor, Common Cornish, was too distant from the historically attested language. The outcome was *Desky Kernowek* by Nicholas Williams, published in Standard Cornish, a broader based and more systematic spelling for Cornish than any orthography that had previously been employed. A revised version of *John Chyanor* was appended to the new book. It was certainly closer than previous versions to the text that Lhuyd had originally captured. But the purpose was still to present the story primarily as a learning aid.

A century after Nance's pioneer efforts it is high time we draw Nicholas Boson's story out of the classroom and give it due place as the best preserved example of Cornish language story-telling. Here, in **bold** print, with the intent they be appreciated as **literature**, I give together for the first time (1) a version of the story that broadly uses Standard Cornish spelling conventions but remains very close to Lhuyd's original phonetic record and (2) a version in Standard Cornish itself, easier on the modern eye and ear but **eschewing any substantive departure from the meaning of Lhuyd's text**.

So you can make up your own mind, you will also find here, in ordinary print, Lhuyd's phonetic version, along with the versions of Nance, Page and Williams.

I have continued the established practice of presenting the story in numbered paragraphs.

Ian Jackson
December 2024

JOHN OF CHYANNOR

LH	Lhuyd text (1707) in Lhuyd's own system of phonetic notation
JA1	Text transcribed by Ian Jackson (2024, Standard Cornish base)
NA	Teaching version (1929) by R. Morton Nance (1929, Unified Cornish)
PA	Teaching version by John Page (1982, Unified Cornish)
WI	Teaching version by Nicholas Williams (2012, Standard Cornish)
JA2	Modern reading version by Ian Jackson (2024, Standard Cornish)

JA1 and JA2 make no changes to the text that affect its meaning. The same cannot be said of NA, PA and WI. In JA2 grammaticized mutations are made regular; silent letters are restored; the orthography of inflected verbs and prepositions (with any reinforcing pronouns) has been conformed.

Material found in John Boson's manuscript but not in the Lhuyd text was included by Nance and Page; it has been omitted from NA and PA as reproduced here.

TITLE

^{LH} Dzhûan Tfhei An Hër

^{JA1} **Jowan Chy an Hor'**

^{NA} Jowan Chy an Horth

^{PA} Jowan Chy an Horth

^{WI} Jowan Chy an Hordh

^{JA2} **Jowan Chy an Hordh**

^{1 LH} En termen ez paffiez tera trigaz en *St. Levan*, dên ha bennen en teller kreiez *Tfhei an hër*.

^{1 JA1} **I'n termyn eus passyes th'era trigys in Selevan den ha benyn in teller cries Chy an Hor'.**

^{1 NA} Y'n termyn üs passyes, yth-esa trygys yn Synt Leven den ha benen, yn tyller cries Chy an Horth.

^{1 PA} Y'n termyn us passyes, yth esa trygys yn Synt Leven den ha benen y'n tyller cries Chy an Horth.

^{1 WI} I'n termyn eus passys th'era trigys in Selevan den ha benyn in tyller cries Chy an Hordh.

^{1 JA2} **I'n termyn eus passyes th'era trigys in Selevan den ha benyn in tyller cries Chy an Hordh.**

^{2 LH} Ha an huêl a kÿðaz skent: Ha með an dên ðæ e urêg; me a vedn mæz ða huillaz huêl ðæ îl; ha huei el dendel 'gÿz bounaz ybma.

^{2 JA1} **Ha an whel a codhas scant; ha medh an den dha y wreg, "Me a vedn mos dha whilas whel dha 'ul, ha why ell dendyl gàs bôwna's obma."**

^{2 NA} Ha'n whel a-godhas scant; hag yn-meth an den dhe'n wrek, "My a-vyn mos whylas whel dhe wül, ha why a-yl dyndyl agas bewnans omma."

^{2 PA} Ha'n whel a godhas scant hag yn meth an den dhe'n wrek, "my a vyn mos whylas whel dhe wul, ha why a yl dyndyl agas bewnans omma."

^{2 WI} Ha'n whel a godhas scant, hag yn medh an den dhe'n wreg, "Me a vedn mos dhe whelas whel dhe wil, ha why a yll dendyl agas bôwnans obma."

^{2 JA2} **Ha'n whel a godhas scant; ha medh an den dh'y wreg, "Me a vedn mos dhe whilas whel dhe wul, ha why a yll dendyl gàs bôwnans obma."**

^{3 LH} Kibmiaz têt ev a kÿmeraz, ka pel da êft ev a travaliaz, ha uar an dûað e 'ryg ðez ðe tñhei tiak; ha 'ryg huillaz ena huêl ða 'uîl.

^{3 JA1} **Cubmyas teg ev a kemeras, ha pell dha èst ev a travalyas, ha wàr an dyweth e rug dhos dha chy tiak, ha rug whilas ena whel dha wil.**

^{3 NA} Cümyas tek ef a-gemeras, ha pell dhe est ef a-dravalyas, ha worteweth ef a-wrük dos dhe jy tyak, hag a-wrük whylas ena whel dhe wül.

^{3 PA} Cumyas tek ef a gemeras, ha pell dhe Est ef a dravalyas, ha worteweth ef a wruk dos dhe jy tyak, hag a wruk whylas ena whel dhe wul.

^{3 WI} Cubmyas teg ev a gemeras, ha pell dhe'n èst ev a dravalyas, ha wàr an dyweth ev a wrug dos dhe jy tiak hag a wrug whelas ena whel dhe wil.

^{3 JA2} **Cubmyas teg ev a gemeras, ha pell dhe èst ev a dravalyas, ha wàr an dyweth ev a wrug dos dhe jy tiak, ha a wrug whilas ena whel dhe wil.**

^{4 LH} Panna huêl allofti guîl? með an tiak: Pÿb huêl ylla með *Dzhûan*. Ena dzhei a varginiaz rag tri penz an vledan guber.

^{4 JA1} **"Pana whel a'llosty gwil?" medh an tiak. "Pùb whel oll," a'medh Jowan. Ena 'njy a vargynnyas rag try pens an vledhen gober.**

^{4 NA} "Pana whel a-yllysta gü'l?" yn-meth an tyak. "Pup whel-oll," yn-meth Jowan. Ena y a-vargenyas rak try füns a'n vledhen gober.

^{4 PA} "Pana whel a yllysta gul?" yn meth an tyak. "Pup whel-oll," yn meth Jowan. Ena y a vargenyas rak try funs a'n vledhen gober.

^{4 WI} "Pana whel a yllysta gwil?" yn medh an tiak. "Pùb whel oll," yn medh Jowan. Ena anjy a vargynnyas rag try fens an vledhen gober.

^{4 JA2} **"Pana whel a yllysty gwil?" medh an tiak. "Pùb whel oll," yn medh Jowan. Ena anjy a vargynnyas rag try fens an vledhen gober.**

^{5 LH} Ha pa tera diuað an vledan, e vêfter a ðifguedaz ðeðo an trei pens. Mîr *Dzhûan* með e vêfter; ybma ða gûber: Bez mar menta rei ðem arta, me a ðeska ðîz kên point a skîans.

^{5JA1} **Ha pà th'era dyweth an vledhen, y vèster a dhysqwedhas dhodho an try pens. "Mir, Jowan," medh y vèster. "Obma dha gober. Bès mar menta ry dhèm arta, me a dhesca dhis ken poynt a skians."**

^{5NA} Ha pan esa deweth a'n vledhen, y vester a-dhysqwedhas dhodho an try füns: "Myr, Jowan," yn-meth y vester, "omma yma dha wober; mes mar mynta y ry dhym arta, my a-dhysqua dhys ün poynt a skyans."

^{5PA} Ha pan esa deweth a'n vledhen, y vester a dhysqwedhas dhodho an try füns: "Myr, Jowan", yn meth y vester, "omma yma dha wober; mes mar mynta y ry dhym arta my a dhysqua dhys un poynt a skyans."

^{5WI} Ha pàn yth era dyweth an vledhen, y vèster a dhysqwedhas dhodho an try fens. "Mir, Jowan," yn medh y vèster, "obma dha wober. Bùs mar menta y ry dhèm arta, me a vedn desky dhis poynt a skians."

^{5JA2} **Ha pàn th'era dyweth an vledhen, y vèster a dhysqwedhas dhodho an try fens. "Mir, Jowan," medh y vèster. "Obma dha gober. Bès mar menta ry dhèm arta, me a dhesca dhis ken poynt a skians."**

^{6LH} Dreu hedna? með *Dzhûan*: Na með e vèster rei ðem, ha me a vedn lavalal ðiz: kemereu' dan með *Dzhûan*. Nenna með e vèster: *Kemer ûith na 'rey gara an vòr' gòth rag an vòr noueth*.

^{6JA1} **"Dr'ew hedna?" medh Jowan. "Nâ," medh y vèster. "Ry dhèm, ha me a vedn lavalal dhis." "Kemerew' dhan," medh Jowan. Nena medh y vèster: "Kemmer with na wre' gara an vorr goth rag an vorr nowyth."**

^{6NA} "Pandr'yu henna?" yn-meth Jowan. "Na," yn-meth y vester, "roy e dhym, ha my a-vyn leverel dhys." "Kemereugh e, ytho," yn-meth Jowan. Ena yn-meth y vester, "KEMER WYTH NA-WRETA GASA AN FORTH COTH RAG AN FORTH NOWETH."

^{6PA} "Pandr'yu henna?" yn meth Jowan. "Na", yn meth y vester, "roy e dhym ha my a vyn leverel dhys". "Kemereugh e ytho", yn meth Jowan. Ena yn meth y vester, "Kemer wyth na wreta gasa an forth coth rag an forth noweth".

^{6WI} "Pandr'yw hedna?" yn medh Jowan. "Nâ," yn medh y vèster, "ry dhèm, ha me a vedn leverel dhis. "Kemerowgh dhan," yn medh Jowan. Nena yn medh an mêster: "Kebmer with na wreth gara an vordh goth rag an vordh nowyth."

^{6JA2} **"Pandr'yw hedna?" medh Jowan. "Nâ," medh y vèster. "Ry dhèm, ha me a vedn leverel dhis." "Kemerowgh dhan," medh Jowan. Nena medh y vèster: "Kebmer with na wreth gara an vorr goth rag an vorr nowyth."**

^{7LH} Nenna an dzhei a vargìniaz rag bleðan moy, rag pokâr guber. Ha pý òera diuað an vledan e vèster a ðròz an dri penz. Mîr *Dzhûan* með e uafter, ybma ða guber; bez mar menta rei ðem arta, me a ðýska ðiz ken point a skians.

^{7JA1} Nena anjy a vargynnyas rag bledhen moy, rag pecar gober. Ha pa th'era dyweth an vledhen, y vèster a dhros an dry pens. "Mir, Jowan," medh y vèster. "Obma dha gober. Bès mar menta ry dhèm arta, me a dhesca dhis ken poynt a skians."

^{7NA} Ena y a-vargenyas rag bledhen moy rag kepar gober; ha pan esa deweth a'n vledhen y vester a-dhros an try füns. "Myr, Jowan," yn-meth y vester, "omma yma dha wober; mes mar mynta y ry dhym arta, my a dhysqua dhys ken poynt a skyans."

^{7PA} Ena y a vargenyas rag bledhen moy rag kepar gober; ha pan esa deweth a'n vledhen y vester a dhros an try funks. "Myr, Jowan," yn meth y vester; "omma yma dha wober; mes mar mynta y ry dhym arta my a dhysqua dhys ken poynt a skyans."

^{7WI} Nena anjy a vargynnyas rag bledhen moy rag pecar gober. Ha pa'n th'era dyweth an vledhen, y vèster a dhros an try funks. "Mir, Jowan," yn medh y vèster, "Obma dha wober, bès mar menta y ry dhèm, me a dhesk dhis ken poynt a skians."

^{7JA2} Nena anjy a vargynnyas rag bledhen moy, rag pecar gober. Ha pa'n th'era dyweth an vledhen, y vèster a dhros an try funks. "Mir, Jowan," medh y vèster. "Obma dha gober. Bès mar menta ry dhèm arta, me a dhesca dhis ken poynt a skians."

^{8LH} Pa 'n dreu' hedna? mêð *Dzhûan*: Na með e vèfter rei ðem ha me vedn lavarel ðîz: Kemereu' ðan með *Dzhûan*. Nenna með e vester; *Kebmer ûith na ray oftia en tſhei lebma vo ðên kôth demidhyz dhv bennen iygk.*

^{8JA1} "Pandr'ew hedna?" medh Jowan. "Nâ," medh y vèster. "Ry dhèm, ha me vedn lavarel dhis." "Kemerew' dhan," medh Jowan. Nena medh y vèster: "Kebmer with na wre' ôstya in chy lebma vo den coth demedhys dha benyn yonk."

^{8NA} "Pandr'yu henna?" yn-meth Jowan. "Na," yn-meth y vester, "roy e dhym, ha my a-vyn leverel dhys." "Kemerewgh e ytho," yn-meth Jowan. Ena yn-meth y vester, "KEMER WITH NA-WRETA OSTYA YN CHY MAY FO DEN COTH DEMEDHYS DHE VENEN YOWYNK."

^{8PA} "Pandr'yu henna?" yn meth Jowan. "Na," yn meth y vester "roy e dhym ha my a vyn leverel dhys." "Kemerewgh e ytho," yn meth Jowan. Ena yn meth y vester, "Kemer wyth na wreta ostya yn chy may fo den coth demedhys dhe venen yowynk."

^{8WI} "Pandr'yw hedna?" yn medh Jowan. "Nâ," yn medh y vèster. "Ry dhèm, ha me a vedn leverel dhis. "Kemerowgh dhan," yn medh Jowan. Nena yn medh y vèster, "Kebmer with na wrewgh why ôstya in chy le'ma fo den coth demedhys dhe venyn yonk."

^{8JA2} "Pandr'yw hedna?" medh Jowan. "Nâ," medh y vèster. "Ry dhèm, ha me a vedn leverel dhis." "Kemerowgh dhan," medh Jowan. Nena medh y vèster: "Kebmer with na wreth ôstya in chy le may fo den coth demedhys dhe venyn yonk."

^{9LH} Enna dzhei a vargidniaz rag bledan moy. Ha pa tera diuað an vledan e uafter drôz an trei penz. Mîr *Dzhûan* með e vèfter: ýbma ða guber: bez mar menta rei ðem arta me a ðeska ðîz an guelha point a skianz òl.

^{9 JA1} Ena 'nny a varygnyas rag bledhen moy. Ha pà th'era dyweth an vledhen, y vèster dhros an try pens. "Mir, Jowan," medh y vèster. "Obma dha gober. Bès mar menta ry dhèm arta, me a dhesca dhis an gwelha poynt a skians oll."

^{9 NA} Ena y a-vargenyas rag bledhen moy, ha pan esa deweth a'n vledhen y vester a-dhros an try füns. "Myr, Jowan," yn-meth y vester, "omma yma dha wober; mes mar mynta y ry dhym arta, my a-dhysqua dhys an gwella poynt a skyans-oll."

^{9 PA} Ena y a vargenyas rak bledhen moy, ha pan esa deweth a'n vledhen y vester a dhros an try funks. "Myr, Jowan," yn meth y vester, "omma yma dha wober; mes mar mynta y ry dhym arta, my a dhysqua dhys an gwella poynt a skyans oll."

^{9 WI} Ena anjy a varygnyas rag bledhen moy, ha pàn th'era dyweth an vledhen, y vèster a dhros an try fens. "Mir, Jowan," yn medh y vèster, "obma dha wober, bès mar menta y ry dhèm arta, me a dhesk dhis an gwelha poynt a skians oll."

^{9 JA2} Ena anjy a varygnyas rag bledhen moy. Ha pàn era dyweth an vledhen, y vèster a dhros an try fens. "Mir, Jowan," medh y vèster. "Obma dha gober. Bès mar menta ry dhèm arta, me a dhesca dhis an gwelha poynt a skians oll."

^{10 LH} Pa'n dreu hedna? með *Dzhûan*. na með e vèfter rei ðem; ha me a lavar ðiz: Kemereu' ðan með *Dzhûan*. Nenna með e vèfter: *Bedhez guefgyz dhiueth, ken gueskal enueth, rag hedna yu an gwelha point a skians oll.*

^{10 JA1} "Pandr'ew hedna?" medh Jowan. "Nâ," medh y vèster. "Ry dhèm, ha me a lavar dhis." "Kemerew' dhan," medh Jowan. Nena medh y vèster: "Bedhys gweskys dhywwe'th kyn gweskel unwe'th, rag hedna yw an gwelha poynt a skians oll."

^{10 NA} "Pandr'yu henna?" yn-meth Jowan. "Na," yn-meth y vester, "roy e dhym, ha my a-lever dhys." "Kemereugh e, ytho," yn-meth Jowan. Ena yn-meth y vester, "BYTH GWESKYS DYWWYTH KEN GWESKEL ÜNWYTH rag hen yu an gwella poynt a skyans-oll."

^{10 PA} "Pandr'yu henna?" yn meth Jowan. "Na," yn meth y vester, "roy e dhym ha my a lever dhys." "Kemereugh e ytho," yn meth Jowan. Ena yn meth y vester; "Byth gweskys dywwyth ken gweskel unwyth; rag hen yu an gwella poynt a skyans-oll."

^{10 WI} "Pandr'yu hedna?" yn medh Jowan. "Nâ," yn medh y vèster, "Ro dhèm, ha me a laver dhis." "Kemerowgh dhan," yn medh Jowan. Nena yn medh y vèster: "Bedhys gweskys dywweyth kyn gweskel unweyth, rag hedna yw an gwelha poynt a skians oll."

^{10 JA2} "Pandr'yu hedna?" medh Jowan. "Nâ," medh y vèster. "Ry dhèm, ha me a lever dhis." "Kemerowgh dhan," medh Jowan. Nena medh y vèster: "Bedhys gweskys dywweyth kyn gweskel unweyth, rag hedna yw an gwelha poynt a skians oll."

^{11 LH} Lebmen *Dzhûan* e na vendzha fervia na velha, bez e vendzha mæz teua ða e urêg. Na með e vèfter reu' mæz hiðu, ha ma gurêg vî a pobaz metten; ha hei 'ra guîl tezan ragez, ðe ðez dre ðe ða 'urêg.

^{11 JA1} **Lebmyn Jowan, e na venja servya na velha, bès e venja mos tua dha y wreg. “Na,” medh y vèster, “rew’ mos hedhyw ha ma gwreg vy o’pobas mettyñ; ha hy ra gwil tesen ragos, dha dhos dre dha dha wreg.”**

^{11 NA} Lemmyn, Jowan, ef ny-vynsa servya na fella, mes y fynsa mos tu ha tre dh’y wrek. “Na,” yn meth y vester, “gwra mos y’n chy, hag yma ow gwrek-vy ow-pobas myttyn, ha hy a-wra gül tesen ragos, dhe dhon tre dhe’th whrek.”

^{11 PA} Lemmyn, Jowan, ef ny vynsa servya na fella me y fynsa mos tu ha tre dh’y wrek. “Na,” yn meth y vester, “Gwra mos y’n chy hag yma ow gwrek ow pobas myttyn, ha hy a wra gul tesen ragos dhe dhon tre dhe’th whrek.”

^{11 WI} Lebmyn Jowan, ev ny venja servya na velha, bès ev a venja mos tre dh’y wreg. “Nâ,” yn medh y vèster, “gwrewgh mos chy, ha ma an wreg vy ow pobas myttyn, ha hy a wra gwil tesen ragos dha dhros tre dhe’th wreg.”

^{11 JA2} **Lebmyn Jowan, ev na venja servya na velha, bès ev a venja mos tua dh’y wreg. “Na,” medh y vèster, “wrewgh mos hedhyw – ha ma gwreg vy ow pobas myttyn; ha hy a wra gwil tesen ragos, dhe dhos dre dhe dha wreg.”**

^{12 LH} Ha an dzhei a uýraz an naw penz en dezan. Ha po 'riga *Dzhûan* kýmeraz e kidmiaz; ýbma með e vèfter, ma tezan ragez ðæ ðæn dre, ðæ ða 'urêg: Ha po tí ha ða urêg an moiha lûan uarbàrh; nenna g'reu' tèrhi an dezan na henz.

^{12 JA1} **Ha anjy a worras an naw pens i’n desen. Ha pà ruga Jowan kemeres y cubmyas, “Obma,” medh y vèster, “ma tesen ragos dha dhon dre, dha dha wreg. Ha p’o ty ha dha wreg an moyha lowen warbar’h, nena g’rew’ terhy an desen, na hens.”**

^{12 NA} Hag y a-worras an naw püns y’n desen, ha pan wrük Jowan kemeres y gümyas, “Omma,” yn-meth y vester, “yma tesen ragos, dhe dhon tre dhe’th whrek, ha pan vo ha ty ha’th whrek an moyha lowen warbarth, ena gwreugh trya an desen, ha na hens na-wreugh.”

^{12 PA} Hag y a worras an naw puns y’n desen ha pan wruk Jowan kemeres y gumyas, “Omma,” yn meth y vester, “yma tesen ragos dhe dhon tre dhe’th whrek, ha pan vo ha ty ha’th whrek an moyha lowen warbarth, ena gwreugh trya an desen, ha na hens na wreugh.”

^{12 WI} Ha anjy a worras an naw pens i’n desen, ha pàn wrug Jowan kemeres y gubmyas, “Obma,” yn medh y vèster, “ma tesen ragos dhe dhon tre dhe’th wreg. Ha pàn vo che ha’th wreg an moyha lowen warbarth, nena grewgh terry an desen ha nahens.”

^{12 JA2} **Ha anjy a worras an naw pens i’n desen. Ha pàn wrug Jowan kemeres y cubmyas, “Obma,” medh y vèster, “ma tesen ragos dhe dhon dre, dhe dha wreg. Ha pàn vo ty ha dha wreg an moyha lowen warbarth, nena gwrewgh trehy an desen, na hens!”**

^{13 LH} Kibmiaz têt e kemeraz, ha tiua ha tre e travaliaz; ha uar an diuat e rig d'ez da *Gûn St. Eler* Ha enna ev a vettiaz gen trei vertfhant a *Tre rîn* (tîz plêu) t'ez dre mez an fêr *Karêsk*.

^{13 JA1} **Cubmyas teg e kemeras, ha tua ha tre e travalyas; ha wâr an dyweth e rug dhos dha Gûn Sèn Eler. Ha ena ev a vetyas gèn try verchant a Tre Rin, tus pluw, tos dre mes a'n fer Caresk.**

^{13 NA} Cûmyas tek a-gemeras, ha tu ha tre y-travalyas; ha worteweth y-whrük dos dhe Wun Synt Heler, hag ena ef a-vetyas gans try marchont a Dreryn, tûs y blu-ef, ow-tos tre mes a'n fer Keresk.

^{13 PA} Cumyas tek a gemeras ha tu ha tre y travalyas; ha worteweth y whruk dos dhe Wun Synt Heler, hag ena ef a vetyas gans try marchont a Dreryn, tus y blu-ef, ow tos tre mes a'n Fer Keresk.

^{13 WI} Cubmyas teg ev a gemeras ha tu ha tre ev a dravalyas, ha wâr an dyweth ev a wrug dos dhe Goon Sen Eler, hag ena ev a vetyas gen try marchant a Tre Ryn, tus pluw, ow tos dre mes a fer Keresk.

^{13 JA2} **Cubmyas teg ev a gemeras, ha wor'tu ha tre ev a dravalyas; ha wâr an dyweth ev a wrug dos dhe Gûn Sèn Eler. Ha ena ev a vetyas gèn try marchont a Tre Rin, tus pluw, ow tos dre mes a'n Fer Caresk.**

^{14 LH} Ha *Dzhûan* amed an dzhei, diou gennan nei: Lûan oan nei d'v 'gÿz guelaz huei. Polia ve ti mar b'el?

^{14 JA1} **"Hâ, Jowan," a'medh anjy, "Duw genen ny. Lowen on ny dh'agas gweles why. Py le a veu'ty mar bell?"**

^{14 NA} "A, Jowan," yn-medhans-y, "deugh genen-ny! Lowen on-ny dh'agas gweles-why. Ple festa mar bell?"

^{14 PA} "Ah Jowan," yn medhans-y, "deugh genen-ny! Lowen on-ny dh'agas gweles-why. Ple festa mar bell?"

^{14 WI} "Ha, Jowan," yn medh anjy, "dewgh genen ny. Lowen on ny dh'agas gweles why. Ple ven che mar bell?"

^{14 JA2} **"Hâ, Jowan!" yn medh anjy. "Duw genen ny! Lowen on ny dh'agas gweles why. Py le a veu'ty mar bell?"**

^{15 LH} Amed *Dzhûan*, me a ve servia ha lebmen teram m'ez drê d'v a urêg. Ha med an dzhei, euz b'arha nei; ha uelkom ti a v'ed.

^{15 JA1} **A'medh Jowan, "Me a veu servya, ha lebmy'n th'eram mos dre dha ow wreg." "Hâ," medh anjy. "Ews bar'ha ny, ha welcum ty a v'edh."**

^{15 NA} Yn-meth Jowan, "My re-be ow-servya, ha lemmyn yth-esof-vy ow-mos tre dhe'm gwrek." "A," yn-medhans-y, "dûs a-barth dhyn-nyny, ha wolcum ty a-vyth."

^{15 PA} Yn meth Jowan: “My re be ow servya ha lemmyn yth esof-vy ow mos tre dhe’ m gwrek.” “A,” yn medhans-y, “dus abarth dhyn-nyny ha wolcum ty a vyth.”

^{15 WI} Yn medh Jowan, “Me a veu ow servya, ha lebmyn th’eroma ow mos tre dhe’ m gwreg.” “Hâ,” yn medh anjy, “Ewgh abarth dhe ny, ha welcùm che a vèdh.”

^{15 JA2} **Yn medh Jowan, “Me a veu ow servya, ha lebmyn th’erom’ ow mos dre dhe ow gwreg.” “Hâ!” medh anjy. “Ewgh ‘bartha ny, ha welcùm ty a vèdh!”**

^{16 LH} An dzhÿi a kymeraz an vòr nouet, ha *Dzhûan* a guitaz an vòr gôτ.

^{16 JA1} **Anjy a kemeras an vorr nowyth, ha Jowan a gwithas an vorr goth.**

^{16 NA} y a-gemeres an forth noweth, ha Jowan a-wythas an forth coth.

^{16 PA} y a gemeras an forth noweth ha Jowan a wythas an forth coth

^{16 WI} Anjy a gemeras an vordh nowyth ha Jowan a withas an vordh goth.

^{16 JA2} **Anjy a gemeras an vorr nowyth, ha Jowan a gwithas an vorr goth,**

^{17 LH} Ha mæz reb *Kêou Tshoy Uûn*, ha nagô an vartfchants gillyz pèl doart *Dzhûan*; bez leddarn a glenaz ort an dzhei.

^{17 JA1} **Ha mos ryb keow Chy Wûn, ha nag o an varchants gylls pell dhort Jowan, bès ladorn a glenas ort anjy.**

^{17 NA} Ha mos ryp keow Chywun; ha nys-o an marchons gylls pell a-dhyworth Jowan, mes ladron a-lenas orta-y.

^{17 PA} ha mos ryp keow Chywoon; ha nys o an marchons gylls pell a-dhyworth Jowan mes ladron a lenas orta-y.

^{17 WI} Ha mos ryb keow Chy Woon, ha nys o an varchons gylls pell dhort Jowan, bès ladron a glenas ort anjy.

^{17 JA2} **ha mos ryb keow Chy Wûn. Ha nag o an varchons gylls pell dhort Jowan, bès ladorn a glenas ort anjy.**

^{18 LH} Ha an dzhÿi a ðallaðaz ðe 'uîl krei: Ha genz an krei a 'ryg an Vartfhants guîl; *Dzhûan* a greiaz auêτ; *Leddarn, leddarn!*

^{18 JA1} **Ha anjy a dhalathas dha wil cry. Ha gans an cry a rug an varchants gwil, Jowan a grias awedh. “Ladorn, ladorn!”**

^{18 NA} Hag y a-dhallathas dhe wûl cry, ha gans an cry a-wruk an marchons gül, Jowan a-gryas ynweth, “Ladron! Ladron!”

^{18 PA} Hag y a dhallathas dhe wul cry, ha gans an cry a wruk an marchons gul Jowan a gryas ynweth: “Ladron! Ladron!”

^{18 WI} Ha anjy a dhalathas dhe wil cry. Ha gans an cry a wrug an varchons gwil, Jowan a grias inwedh, “Ladorn, ladorn!”

¹⁸JA2 **Ha anjy a dhalathas dhe wil cry. Ha gans an cry a wrug an varchons gwil, Jowan a grias inwedh, "Ladorn, ladorn!"**

¹⁹LH Ha genz an krei a 'rîg *Dzhûan* guîl, an ledran a forfakiaz an Vertfiantf: Ha po 'ryg an dzhei ðez ðe *Varha Dzhou*, enna an dzhei a vettiaz arta.

¹⁹JA1 **Ha gans an cry a rug Jowan gwil, an ladron a forsâkyas an verchants. Ha pà rug anjy dhos dha Varhaj Yow, ena anjy a vetyas arta.**

¹⁹NA Ha gans an cry a-wrük Jowan gü, an ladron a-forsakyas an marchons; ha pan wrüssons-y dos dhe Varghas-Yow, ena y a-vetyas arta.

¹⁹PA Ha gans an cry a wrug Jowan an ladron a forsakyas an marchons; ha pan wrüssons-y dos dhe Varghas Yow ena y a vetyas arta.

¹⁹WI Ha gans an cry a wrug Jowan gwil, an ladron a forsâkyas an varchons. Ha pàn wrug anjy dos dhe Varhas Yow, ena anjy a vetyas arta.

¹⁹JA2 **Ha gans an cry a wrug Jowan gwil, an ladron a forsâkyas an varchons. Ha pàn wrug anjy dos dhe Varhaj Yow, ena anjy a vetyas arta.**

²⁰LH Ha *Dzhûan* amedh an dzhei: Sendzhyz ôn nei ðe huei: Na vîa ragoh huei nei a vîa tîz oll dizurêyz. Dîz barha nei, ha uelkÿm tî a vêð.

²⁰JA1 **"Hâ, Jowan," a'medh anjy. "Senjys on ny dha why. Na via rago'why, ny a via tus oll dyswrës. Deus bar'ha ny, ha welcùm ty a vêdh."**

²⁰NA "A Jowan," yn-medhans-y, "synsys on-ny dheugh-why; na-vya ragough-why, ny a-vya tÿs oll dyswres! Dÿs a-barth dhyn-ny, ha wolcum ty a-vyth."

²⁰PA "A Jowan," yn medhans-y, "synsys on-ny dheugh-why. Na vya ragough-why ny a vya tus oll dyswres. Dus abarth dhyn-nyny ha wolcum ty a vyth."

²⁰WI "Ha Jowan," yn medh anjy, "senjys on ny dhe why. Na ve ragowgh why, ny a via tus oll dyswrës. Deus abarth dhe ny, ha welcùm te a vêdh."

²⁰JA2 **"Hâ, Jowan!" yn medh anjy. "Senjys on ny dhe why. Na ve raga why, ny a via tus oll dyswrës. Deus 'bartha ny, ha welcùm ty a vêdh!"**

²¹LH Ha po 'rÿg an dzhei ðez ðe'n tîhei lebma gôt fîa an dzhei ôftia; amed *Dzhûan* me dal guellaz an ôft an tîhei.

²¹JA1 **Ha pà rug anjy dhos dha'n chy lebma gôt'fia anjy ôstya, a'medh Jowan, "Medal gweles an ost a'n chy."**

²¹NA Ha pan wrüssons-y dos dhe'n chy le may cothfya dhedha-y ostya, yn-meth Jowan, "My a-dal gweles an ost a'n chy."

²¹PA Ha pan wrüssons-y dos dhe'n chy le may cothfya dhedha-y ostya, yn meth Jowan: "my a dal gweles an ost a'n chy."

²¹ WI Ha pàn wrug anjy dos dhe'n chy le'ma godhvia anjy ôstya, yn medh Jowan, "Me a dal gweles an ost a'n chy."

²¹ JA2 **Ha pàn wrug anjy dos dhe'n chy may coothvia dh'anjy ôstya, yn medh Jowan, "Me a dal gweles an ost a'n chy."**

²² LH An ôft an tñhei? amed an dzhÿi: Pe 'ntra venta guil gen an ôft an tñhei? ybma ma gen oftez nei ha yÿgk eu hei: mar menta guellaz an ôft an tñhei, ki ðe'n gegen, ha enna ti an kâv.

²² JA1 **"An ost a'n chy?" a'medh anjy. "Pan tra venta gwil gèn an ost a'n chy? Obma ma gàn ôstes ny ha yonk ew hy! Mar menta gweles an ost a'n chy, kê dha'n gegyn, ha ena ty a'n cav."**

²² NA "An ost a'n chy?" yn-medhans-y, "Pandr' a-vynta gül gans an ost a'n chy? Omma yma agan ostes-ny, ha yowynk yu-hy: mar mynta gweles an ost a'n chy, ke dhe'n gegyn, hag ena ty a-n kyf."

²² PA "An ost a'n chy?" yn medhans-y, "Pandr'a vynta gul gans an ost a'n chy? Omma yma agan ostes-ny ha yowynk yu hy; mar mynta gweles an ost a'n chy, ke dhe'n gegyn hag ena ty a'n kyf."

²² WI "An ost a'n chy?" yn medh anjy, "Pandr'a venta gwil gen an ost a'n chy? Obma yma gàn ôstes ny ha yonk yw hy. Mar menta gweles an ost a'n chy, kê dhe'n gegyn, ha ena te a'n cav."

²² JA2 **"An ost a'n chy?" yn medh anjy. "Pandra venta gwil gèn an ost a'n chy? Obma ma gàn ôstes ny ha yonk yw hy! Mar menta gweles an ost a'n chy, kê dhe'n gegyn, ha ena ty a'n cav."**

²³ LH Ha po 'ryg e ðez ðe'n gegen; enna e uelaz an ôft an tñhei; ha dên kôt o ê, a gwadn, a trailia an bêr.

²³ JA1 **Ha pà rug e dhos dha'n gegyn, ena e welas an ost a'n chy, ha den coth o e, ha gwadn, o'trailya an ber.**

²³ NA Ha pan wrüg-e dos dhe'n gegyn, ena y-whelas an ost a'n chy; ha den coth ova, ha gwan, ow-trelya an ber.

²³ PA Ha pan wrug-e dos dhe'n gegyn ena y whelas an ost a'n chy; ha den coth ova, ha gwan ow trelya an ber.

²³ WI Ha pàn wrug ev dos dhe'n gegyn, ena ev a welas an ost a'n chy, ha den coth o ev, ha gwadn, ow trailya an ber.

²³ JA2 **Ha pàn wrug ev dos dhe'n gegyn, ena ev a welas an ost a'n chy, ha den coth o ev, ha gwadn, ow trailya an ber.**

²⁴ LH Ha amed *Dzhûan*, ybma na vadna vi otia bez en neffa tñhei. Na huât mêd an dzhei. Gwraz kona abarhan nei, ha uelkym tî a vêð.

²⁴JA1 **Ha a'medh Jowan, "Obma na vadna'vy ô'tya, bès i'n nessa chy." "Na whath," medh anjy. "Gwres cona abar'ha ny, ha welcùm ty a vèdh."**

²⁴NA "A," yn-meth Jowan, "omma ny-vynnaf-vy ostya, mes y'n nessa chy!" "Na-whath," yn-medhans-y, "gwra cona a-barth dhyn-ny, ha wolcum ty a-vyth."

²⁴PA "A!" yn-meth Jowan, "omma ny vynnaf-vy ostya mes y'n nessa chy." "Na whath," yn medhans-y, "gwra cona abarth dhyn-ny, ha wolcum ty a vyth."

²⁴WI Ha yn medh Jowan, "Obma ny vadnaf vy ostya, bès i'n nessa chy." "Na whath," yn medh anjy, "Gwra cona abarth dhyn ny, ha welcùm te a vèdh."

²⁴JA2 **Ha yn medh Jowan, "Obma na vadna'vy ôstya, bès i'n nessa chy." "Na whath!" medh anjy. "Gwrewgh cona abartha ny, ha welcùm ty a vèdh."**

²⁵LH Lebmen an hoftéz an tñhei, hei a kÿnfiliáz gen nebyn vanah a erra en tre, a ðe deftrîa an dên kôt en guilli en termen an noz, a refta an dzhÿi fÿppozia; ha gerra a fout uar an Vertfhants.

²⁵JA1 **Lebmyn an hôstes a'n chy, hy a gÿnsulyas gèn neb unn vana'h a era i'n tre, ha dha destria an den coth i'n gwely in termyn an nos, ha rest a'njy o'repôsyas, ha gorra an fowt wâr an verchants.**

²⁵NA Lemmyn, an ostes a'n chy, hy a-gonsylyas gans neb ün managh esa y'n dre a dhystrewy an den coth y'n gwely yn termyn nos ha'n re erel ow-cusca, may whrussens-y supposya ha gorra an fowt war an marchons.

²⁵PA Lemmyn an ostes a'n chy hy a gonsylyas gans neb un managh esa y'n dre a dhystrewy an den coth y'n gwely yn termyn nos ha'n re-erel ow-cusca, may whrussens-y supposya ha gorra an fowt war an marchons.

²⁵WI Lebmyan an ôstes a'n chy, hy a gÿssulyas gen neb udn managh era i'n dre dhe dhestria an den coth i'n gwely in termyn an nos ha'n rest a'anjy ow repôsyas, ha gorra an fowt wâr an varchons.

²⁵JA2 **Lebmyn an ôstes a'n chy, hy a gÿssulyas gèn neb udn managh a era i'n tre, dhe dhestria an den coth i'n gwely in termyn an nos, ha rest a'njy ow repôsyas, ha gorra an fowt wâr an varchons.**

²⁶LH Ha po terra *Dzhûan* en guilli, terra tøl en tâl an tñhei; ha ev a uelaz gulou. Ha e favaz am'àn amez e uili; ha ev a gÿzyuaz, ha e glÿuaz an mannah laval. Ha trailiaz e gein ða an tæl; martezen (amed ev) ma nebönen en neffa tñhei, a 'ryg uelaz agen hager oberou. Ha genz hedna, an guadn-gyrti genz e follat a ðeftriáz an dên kôt en guili.

²⁶JA1 **Ha pà th'era Jowan i'n gwely, th'era toll in tâl an chy, ha ev a welas golow. Ha e savas a'màn a'mes y wely. Ha ev a gosowas. Ha e glôwas an mana'h laval, ha trailyes y geyn dha an toll: "Martesen," a'medh ev, "ma nebönen i'n nessa chy, a wrug gweles agan hager-oberow." Ha gans hedna an gwadn-gerty gans hy follat a dhestrias an den coth i'n gwely.**

^{26 NA} Ha pan esa Jowan y'n gwely, yth-esa toll yn tal an chy, hag ef a-welas golow. Hag ef a-sevys yn-ban yn-mes a'y wely, hag ef a-woslowas, hag a-glewas an managh ow-leverel, ha trelyes y geyn dhe'n toll, "Martesen," yn meth-ef, "yma nep onen y'n nessa chy a-wre gweles agan hager-oberow." Ha gans henna an wan-wrety gans hy follat a-dhystrewyas an den coth y'n gwely.

^{26 PA} Ha pan esa Jowan y'n gwely yth-esa toll yn tal an chy hag ef a welas golow. Hag ef a sevys yn-ban yn mes a'y wely, hag ef a woslowas, hag a glewas an managh ow leverel, ha trelyes y geyn dhe'n toll. "Martesen," yn meth-ef, "yma nebonen y'n nessa chy a wre gweles agan hager-oberow." Ha gans henna an wan-wrety gans hy follat a dhystrewys an den coth y'n gwely.

^{26 WI} Ha pàn th'era Jowan i'n gwely, th'era toll in tâl an chy, ha ev a welas golow. Ha ev a savas in màn a'y wely. Ha ev a woslowas ha ev a glôwas an managh ow leverel, ha trailys y geyn dhe'n toll. "Martesen," yn medh ev, "ma nebonen i'n nessa chy, a wrug gweles agan hager-oberow." Ha gans hedna an wadn-wre'ty gans hy follat a dhestrias an den coth i'n gwely.

^{26 JA2} **Ha pàn th'era Jowan i'n gwely, th'era toll in tâl an chy, ha ev a welas golow. Ha ev a savas in màn in mes a'y wely. Ha ev a wolsowas. Ha ev a glôwas an managh ow leverel, ha trailyes y geyn dhe'n toll: "Martesen," yn medh ev, "ma nebonen i'n nessa chy, a wrug gweles agan hager-oberow." Ha gans hedna an wadn-wrety gans hy follat a dhestrias an den coth i'n gwely.**

^{27 LH} Ha genz hedna *Dzhûan* genz e golhan, trohaz (der an tol) mêz a kein gûn an manah pîs pÿr-round.

^{27 JA1} **Ha gans hedna Jowan gans y golhan, trohas (der an toll) mes a keyn gon an mana'h pîss pòr rownd.**

^{27 NA} Ha gans henna, Jowan gans y gollan a-droghas, dre an toll, mes a geyn gon an managh, pys pÿr-rond.

^{27 PA} Ha gans henna Jowan gans y gollan a dhrogas dre an toll mes a geyn gon an managh pys pur rond.

^{27 WI} Ha gans hedna Jowan gans y golhan a drohas der an toll mes a geyn gon an managh pîss pòr rônd.

^{27 JA2} **Ha gans hedna Jowan gans y golhan a drohas (der an toll) mes a geyn gon an managh pîss pòr rownd.**

^{28 LH} Ha néffa metten an guadn-gyrti, hei a ðalafvaz ðv 'uîl krei ter ðv e termâz hei deztrîez: Ha rag na erra ðên na flôh en tñhei bez an vertfhantz, an dzhei ðal krêg ragta.

^{28 JA1} **Ha nessa mettyn an gwadn-gerty, hy a dhalathas dha wil cry tèr veu 'y thermas hy destries. Ha rag na era den na flo'h i'n chy bès an verchants, anjy dhal creg' ragto.**

^{28 NA} Ha nessa myttyn, an wan-wrety, hy a-dhallathas dhe wül cry fatel o hy dremas-hy dystrewys; ha rag nag-esa nanyl den na flogh y'n chy marnas an marchons, y a-dalvya cregy ragtho.

^{28 PA} Ha nessa myttyn an wan-wrety hy a dhallathas dhe wul cry fatel o hy dremas-hy dystrewys; ha rag nag esa nanyl den na flogh y'n chy marnas an marchons, y a dalvya cregy ragtho.

^{28 WI} Ha nessa myttyn an wadn-wre'ty, hy a dhalathas dhe wil cry ter veu hy dremas hy destries. Ha rag nag era den na flogh i'n chy bús an varchons, anjy a dhal cregy ragtho.

^{28 JA2} **Ha nessa myttyn an wadn-wrety, hy a dhalathas dhe wil cry tèr veu hy dremas hy destries. Ha rag nag era den na flogh i'n chy bès an varchons, anjy a dal cregy ragtho.**

^{29 LH} Enna an dzhei a vea kemeryz, ha ða an kloxx-prednier dzhyi a ve lediyy: Ha uar an diueð *Dzhûan* a ðêτ uar' a go phidn.

^{29 JA1} **Ena anjy a veu kemerys, ha dha an clogh-prednyer 'njy a veu lêdyes. Ha wàr an dyweth Jowan a dheuth wàr aga fyd.**

^{29 NA} Ena y a-ve kemerys, ha dhe'n cloghprenyer y a-ve ledyes, ha worteweth Jowan a-dheth er aga fyn.

^{29 PA} Ena y a ve kemerys ha dhe'n clogh-prenyer y a ve ledyes, ha worteweth Jowan a dheth er aga fyn.

^{29 WI} Ena anjy a veu kemerys ha dhe'n clogh-prednyer anjy a veu ledys. Ha wàr an dyweth Jowan a dheuth wàr aga fyd.

^{29 JA2} **Ena anjy a veu kemerys, ha dhe'n clogh-prednyer anjy a veu lêdyes. Ha wàr an dyweth Jowan a dheuth wàr aga fyd.**

^{30 LH} Ha *Dzhûan* með an dzhei ma kalliz lùk ða nei: Ma agen oft nei deftrîez nehuer ha nei dal krêg ragta.

^{30 JA1} **"Hâ, Jowan," medh anjy. "Ma cales lùck dha ny. Ma agan ost ny destries newher ha ny dal creg racto."**

^{30 NA} "A, Jowan," yn-medhans-y, "yma cales-luk dhyn-ny; yma agan ost-ny dystrewys nyhewer, ha ny a-dal cregy ragtho!"

^{30 PA} "A, Jowan," yn medhans-y, "yma cales luk dhyn ny. Yma agan ost-ny dystrewys nyhewer ha ny a dal cregy ragtho."

^{30 WI} "Ha Jowan," yn medh anjy, "ma cales lùck dhyn ny. Ma agan ost ny destries newher ha ny a dal cregy ragtho."

^{30 JA2} **"Hâ, Jowan!" medh anjy. "Ma cales lùck dhe ny! Ma agan ost ny destries newher ha ny a dal cregy ragtho!"**

³¹ LH Huei òl? mêr a huel an Iufîziou (a með *Dzhûan*) gyr tero an ðiz rag riman a 'ryg an bad-ober?

³¹ JA1 **“Why oll? Meur a whel a’n jù’tycyow!” a’medh Jowan. “Gor tèr o an dhes-reg! Hy mana’ rug an bad-ober.”**

³¹ NA “Why oll? Myreugh-why, anjustys yu,” yn-meth Jowan. “Gorteugh, A düs, rag an re-ma ny-wrük an drok-ober!”

³¹ PA “Why oll? Myreugh why, anjustys yu!” yn meth Jowan. “Gorteugh, a dus, rag an re-ma ny wrük an drok-ober.”

³¹ WI “Why oll? Merowgh why, anjustys yw,” yn medh Jowan. Gor ter o an dhewas-wreg ha managh a wrug an bad-ober.”

³¹ JA2 **“Why oll? Meur a whel a’n jüstycyow!” yn medh Jowan. “Gor tèr o an dhewas-wreg! Hy managh a wrug an bad-ober!”**

³² LH Piu a er? með an dzhei pîu a 'rÿg an bad-ober? Piu a 'ryg an bad-ober? með *Dzhûan*: mar nyz medra ðeffa previ peu a 'rÿg an bad-ober; mî a vedn krêg ragta.

³² JA1 **“Pyw a 'or,” medh anjy, “pyw a rug an bad-ober!” “Pyw a rug an bad-ober?” medh Jowan: “Marnas me dre dheffa *prevy* pyw a rug an bad-ober ... *my* a vedn creg’ racto!”**

³² NA “Pyu a-wor,” yn-medhans-y, “pyu a-wrük an drok-ober?” “Pyu a-wrük an drok-ober?” yn-meth Jowan: “marnas my a-dhe ha prevy pyu a-wrük an drok-ober, my a-vyn cregy ragtho!”

³² PA “Pyu a wor?” yn medhans-y, “pyu a wrük an drok ober?” “Pyu a wrük an drok-ober?” yn meth Jowan. “Marnas my a dhe ha prevy pyu a wrük an drok-ober, my a vyn cregy ragtho!”

³² WI “Pywa?” yn medh anjy. “Pyw a wrug an bad-ober?” “Pyw a wrug an bad-ober?” yn medh Jowan. “Mar ny’m beus tra a dheffa prevy pyw a wrug an bad-ober, me a vedn cregy ragtho.”

³² JA2 **“Pyw a wor,” medh anjy, “pyw a wrug an bad-ober!” “Pyw a wrug an bad-ober?” medh Jowan. “Marnas me dre dheffa *prevy* pyw a wrug an bad-ober ... *my* a vedn cregy ragtho!”**

³³ LH Laverou' ðanna með an ðzhei. Nehuer með *Dzhûan*, po tera vi itta 'o guili, mî a uelaz gulou, ha mi favaz am'àn: ha tera tol yn tâl an tzhei.

³³ JA1 **“Laverow’ dhana,” medh anjy. “Newher,” medh Jowan, “pà th’era’vy itta ow gwely, my a welas golow, ha my savas a’màn, ha th’era toll in tâl an chy.**

³³ NA “Leverough, ytho,” yn-medhans-y. “Nyhewer,” yn-meth Jowan, “pan esen-vy yn ow gwely, my a-welas golow, ha my a-sevys yn-ban, hag yth-esa toll yn tal an chy.”

³³ PA “Leverough, ytho,” yn medhans-y. “Nyhewer,” yn meth Jowan, “pan esen-vy yn ow gwely, my a welas golow, ha my a sevys yn-ban, hag yth-esa toll yn tal an chy,

³³ WI “Leverowgh dhana,” yn medh anjy. “Newher,” yn medh Jowan, “pàn th’era’vy et ow gwely, me a welas golow, ha me a savas in màn, ha th’era toll in tâl an chy.

³³ JA2 **“Leverowgh dhana!” medh anjy. “Newher,” medh Jowan, “pàn th’era’vy et ow gwely, my a welas golow, ha my a savas in màn, ha th’era toll in tâl an chy.**

³⁴ LH Ha nebyn Mânah a trailiaz e gein uar bidn an tùl. 'Martezen' með ev 'ma nabonnen en neffa tñhi a el guelaz agen hageroberou.'

³⁴ JA1 **Ha neb unn mana’h a trailyas y geyn warbydn an toll. ‘Martesen,’ medh ev, ‘ma nebonen i’n nessa chy a ell gweles agan hager-oberow.’**

³⁴ NA “Ha neb ün managh a-drelyas y geyn erbyn an toll, ‘Martesen’, yn-meth-ef, ‘yma nep onen y’n nessa chy a-yl gweles agan hager-oberow’.”

³⁴ PA ha neb un managh a drelyas y geyn erbyn an toll; “Martesen,” yn-meth-ef, “yma nep onen y’n nessa chy a yl gweles agan hager-oberow.”

³⁴ WI Ha neb udn managh a drailyas y geyn warbydn an toll. “Martesen,” yn medh ev, ma nebonen i’n nessa chy a yll gweles agan hager-oberow.”

³⁴ JA2 **Ha neb udn managh a drailyas y geyn warbydn an toll. ‘Martesen,’ medh ev, ‘ma nebonen i’n nessa chy a yll gweles agan hager-oberow.’**

³⁵ LH Ha genz hedna gen a holhan me trahaz pîs, der an tol mez kein gûn an mana; pîs pyr-round. Ha rag gîl a giriou-ma ðe vèz prêvez; ýbma ma an pîs et a phokkat ðe vèz guelyz.

³⁵ JA1 **Ha gans hedna gèn ow holhan me trahas pîss (der an toll) mes keyn gon an mana’, pîss pòr rownd. Ha rag gul ow geryow-ma dha vos prevys, obma ma an pîss et ow focket dha vos gwelys.”**

³⁵ NA “Ha gans henna, gans ow hollan my a-droghas pys dre an toll mes a geyn gon an managh, pys pür-rond. Ha rag gül dhe’n geryow-ma bos prevys, omma ‘ma ‘n pys, yn ow focket, dhe vos gwelys!”

³⁵ PA Ha gans henna gans ow hollan my a dhrogas dre an toll mes a geyn gon an managh pys pur rond. Ha rag gul dhe’n geryow-ma bos prevys, omma ‘ma ‘n pys yn ow focket dhe vos gwelys!”

³⁵ WI Ha gans hedna gen ow holhan me a drohas pîss der an toll mes a geyn gon an managh, pîss pòr rônd. Ha rag gwil an geryow-ma dhe vos prevys, obma an pîss et ow focket dhe vos gwelys.”

³⁵ JA2 **Ha gans hedna gèn ow holhan me a drohas pîss, der an toll, mes a geyn gon an managh, pîss pòr rownd. Ha rag gul ow geryow-ma dhe vos prevys, obma ma an pîss et ow focket dhe vos gwelys.”**

³⁶ LH Ha genz hedna an Vartfhants a vî frîez: ha an vènin ha ‘n manah a vî kemeryz ha kregyz.

³⁶JA1 **Ha gans hedna an varchants a veu fries, ha an venyn ha'n mana'h a veu kemerys ha cregys.**

³⁶NA Ha gans henna, an marchons a-ve delyfrys dyworth an cabester, ha'n venen ha'n managh a-ve kemerys ha cregys.

³⁶PA Ha gans henna an marchons a ve delyfrys dyworth an cabester, ha'n venen ha'n managh a ve kemerys ha cregys.

³⁶WI Ha gans hedna an varchons a veu fries, ha'n venyn ha'n managh a veu kemerys ha cregys.

³⁶JA2 **Ha gans hedna an varchons a veu fries, ha'n venyn ha'n managh a veu kemerys ha cregys.**

³⁷LH Nenna an dzhei a dêt uarbàrh mez da *Varha Dzhou*; Ha uar an diuað dzhei 'ryg dèz dè *Kûz karn na huila* en *Borrian*.

³⁷JA1 **Nena anjy a dheuth warbar'h mes dha Varhaj Yow. Ha wàr an dyweth 'nny rug dos dha Coos Kernwhyly in Beryan.**

³⁷NA Ena y a-dheth warbarth mes a Varghas-Yow, ow-mos dres Pensans, ha worteweth y a-wruk does dhe Gos Kernwhyly yn Beryan.

³⁷PA Ena y a dheth warbarth mes a Varghas Yow, ow mos dres Pensans, ha worteweth y a wruk does dhe Gos Kernwhyly yn Beryan.

³⁷WI Nena anjy a dheuth warbarth in mes a Varhas Yow. Ha wàr an dyweth anjy a wrug dos dhe Goos Kernwhyly in Beryan.

³⁷JA2 **Nena anjy a dheuth warbarth mes a Varhaj Yow. Ha wàr an dyweth anjy a wrug dos dhe Coos Kernwhyly in Beryan.**

³⁸LH Nenna tera vòr ðiberh; ha an Vartfhants a vendzha arta dè *Dzhûan* mæz dre barh an dzhei; bez rag an termen e na vendzha; mæz e vendzha mæz dre dè e urêg.

³⁸JA1 **Nena th'era vorr dyber'h; ha an varchants a venja arta dha Jowan mos dre bar'ha 'nny. Bès rag an termyn e na venja, mès e venja mos dre dha y wreg.**

³⁸NA Ena yth-esa forth dybarth, ha'n marchons a-vynsa arta orth Jowan mos tre a-barth dhedha-y, mes rag an termyn ef ny-vynsa, mes y-fynsa mos tre dh'y wreck.

³⁸PA Ena yth esa forth dybarth, ha'n marchons a vynsa orth Jowan mos tre abarth dhedha-y, mes rag an termyn ef ny-vynsa mes y-fynsa mos tre dh'y wreck.

³⁸WI Ena th'era vordh dhyberth ha'n varchons a venja arta dhe Jowan mos tre abarth anjy, bès rag an termyn ev ny venja, mès ev a venja mos tre dh'y wreg.

³⁸JA2 **Nena th'era vorr dyberth; ha an varchons a venja arta dhe Jowan mos dre 'barth anjy. Bès rag an termyn ev na venja, mès ev a venja mos dre dh'y wreg.**

³⁹ LH Ha po do ev gilliz dort an Vartfhants ev a delledzhaz an termen mal da va prêv erra e urêg gûita kýmpez et i gever: erra po nag erra.

³⁹ JA1 **Ha pà th'ò ev gyllys dhort an varchants ev a dhylâjas an termyn, m'alha va prev era y wreg gwitha compes et y gever, era pò nag era.**

³⁹ NA Ha pan ova gyllys a-dhyworth an marchons ef a-dhylatyas an termyn erbyn hy bos nos, may hallava prevy esa y wrek ow quytha compes yn y gever; esa po nag-esa.

³⁹ PA Ha pan ova gyllys a-dhyworth an marchons ef a dhylatyas an termyn erbyn hy bos nos may hallava prevy esa y wrek ow quytha compes yn y gever; esa, po nag esa.

³⁹ WI Ha pàn th'ò ev gyllys dhort an varchons ev a dhylâtyas an termyn m'alla va prevy era y wreg ow qwitha compes et y gever, era pò nag era.

³⁹ JA2 **Ha pàn th'ò ev gyllys dhort an varchants ev a dhylâtyas an termyn, may halha va prevy era y wreg gwitha compes et y gever, era pò nag era.**

⁴⁰ LH Ha po 'rÿg e dæz dæn darraz, ev a vendzha klouaz dæn aral en guili: Ev a uaske e dærn uar e dàgier dæ deftrîa an dêau. Bez e brederaz ter gota doðo bæz aviziyz diuet ken guefgal enuet.

⁴⁰ JA1 **Ha pà rug e dos dha'n daras, ev a venja clôwes den aral i'n gwely. Ev a wasca y dorn wâr y dagyer dha dhestria an dhew. Bès e brederas tèr gotha dhodho bos avîsyes dhywwe'th kyn gweskal unwe'th.**

⁴⁰ NA Ha pan wrug-e dos dhe'n daras, ef a-dhesefsa clewes y wrek, ow-kewsel orth den aral y'n gwely. Ef a-wesky y dhorn war y dhagyer dhe dhystrewy an dheu; mes ef a-brederys fatel gotha dhodho bos avîsyes dywwyth ken gweskel ünwyth.

⁴⁰ PA Ha pan wrug-e dos dhe'n daras ef a dheseffsa clewes y wrek ow kewsel orth den aral y'n gwely. Ef a wesky y dhorn war y dhagyer dhe dhystrewy an dheu; mes ef a brederys fatel gotha dhodho bos avîsyes dywwyth ken gweskel unwyth.

⁴⁰ WI Ha pàn wrug ev dos dhe'n daras, ev a venja clôwes den aral i'n gwely. Ev a wescas y dhorn wâr y dhagyer dhe dhestria an dhew. Bès ev a brederas ter godha dhodho bos avîsys dywweyth kyn gweskel unweyth.

⁴⁰ JA2 **Ha pàn wrug ev dos dhe'n daras, ev a venja clôwes den aral i'n gwely. Ev a wasca y dhorn wâr y dhagyer dhe dhestria an dhew. Bès ev a brederas tèr godha dhodho bos avîsyes dywweyth kyn gweskel unweyth.**

⁴¹ LH Ha ev a dêt a mês arta; ha nenna e gnakiaz. Peua ez enna en bar' Deu amed hei.

⁴¹ JA1 **Ha ev a dheuth a'mes arta. Ha nena e gnakyas. "Pywa eus ena, in bar' Duw?" a'medh hy.**

⁴¹ NA Hag ef a-dheth yn-mes arta, hag ena ef a-gnoukyas. "Pyu üs ena, a-barth Dew?" yn meth-hy.

⁴¹ PA Hag ef a dheth yn-mes arta hag ena ef a gnoukyas. "Pyu us ena abarth Dew?" yn meth-hy.

⁴¹ ^{WI} Ha ev a dheuth in mes arta. Ha nena ev a gnoukyas. “Pyw eus ena abarth Duw?” yn medh hy.

⁴¹ ^{JA2} **Ha ev a dheuth in mes arta. Ha nena ev a gnoukyas. “Pywa eus ena, abarth Duw?” yn medh hy.**

⁴² ^{LH} Thera vi ýbma með *Dzhûan*: Re *Faria* pîua glou vi með hyi. Mar fô huei *Dzhûan*, dîau tñhyi. Douoy an gòlou ðanna, með *Dzhûan*: nenna hei a ðorôaz an golou.

⁴² ^{JA1} **“Th’era’vy obma,” medh Jowan. “Re Faria! Pyw a glôw’vy?” medh hy. “Mars o’why Jowan, dew’ chy.” “Doroy an golow dhana,” medh Jowan. Nena hy a dhoroas an golow.**

⁴² ^{NA} “Yth-esof-avy omma,” yn-meth Jowan. “Re Varya! Pyu a-glewaf vy?” yn meth-hy. “Mars ough-why Jowan, deugh y’n chy!” “Doroy an golow, ytho!” yn-meth Jowan. Ena hy a-dhros an golow.

⁴² ^{PA} “Yth esof-vy omma,” yn meth Jowan. “Re Varya! Pyu a glewaf vy?” yn meth-hy. “Mars ough-why Jowan, deugh y’n chy!” “Doroy an golow, ytho!” yn meth Jowan. Ena hy a dhros an golow.

⁴² ^{WI} “Th’erof vy obma,” yn medh Jowan. “Re Varia, pyw a glôwaf vy?” yn medh hy. “Mars owgh why Jowan, dewgh chy.” “Doroy an golow dhana,” yn medh Jowan. Nena hy a dhros an golow.

⁴² ^{JA2} **“Th’ero’vy obma,” medh Jowan. “Re Varia! Pyw a glôw’vy?” medh hy. “Mars o’why Jowan, dewgh chy.” “Doroy an golow dhana,” medh Jowan. Nena hy a dhros an golow.**

⁴³ ^{LH} Ha po 'ryg *Dzhûan* dæz tñhei, mêð ev po 'ryg avî dæz ðe 'n dærraz, me a venzhæ klýuaz dên aral en guili.

⁴³ ^{JA1} **Ha pà rug Jowan dos chy, medh ev, “Pà rug avy dos dha’n daras, me a venja clôwes den aral i’n gwely.”**

⁴³ ^{NA} Ha pan wrük Jowan dos y’n chy, yn-meth-ef, “Pan wrügavy dos dhe’n darras, my a-dhesefsa clewes den aral y’n gwely.”

⁴³ ^{PA} Ha pan wruk Jowan dos y’n chy, yn meth-ef: “Pan wruga-vy dos dhe’n darras, my a dheseftsa clewes den aral y’n gwely.”

⁴³ ^{WI} Ha pàn wrug Jowan dos chy, yn medh ev, “Pàn wrug avy dos dhe’n daras, me a venja clôwes den aral i’n gwely.

⁴³ ^{JA2} **Ha pàn wrug Jowan dos chy, medh ev, “Pàn wrug avy dos dhe’n daras, me a venja clôwes den aral i’n gwely.”**

⁴⁴ ^{LH} Ha *Dzhûan* með hyi, po 'rygo huei mæz ker, ðera vi gillyz trei mîz gen 'hlôh; ha lebmen ma ðe nei meppig huêg en guili, ðe ðeu robo gor zêhez.

^{44 JA1} “Hâ, Jowan,” medh hy. “Pà rugo’why mos kerr, th’era’vy gyllys try mis gèn lho’h, ha lebmyn ma dha ny meppyk wheg i’n gwely, dha Dhuw re bo gorseha’s.”

^{44 NA} “A, Jowan,” yn-meth-hy, “pan wrüssowgh-why mos yn-kergh, yth-esen-vy gyllys try mys gans flogh; ha lebmyn yma dhyn-ny meppyk whek y’n gwely, dhe Dhew re bo grassys!”

^{44 PA} “A, Jowan,” yn meth-hy, “pan wrussowgh-why mos yn-kergh, yth esen-vy gyllys try mys gans flogh ha lebmyn yma dhyn-ny meppyk whek y’n gwely, dhe Dhew re bo grassys!”

^{44 WI} “Ha Jowan,” yn medh hy, “pàn wrugowgh why mos in kerdh, th’eren vy gyllys try mis gen flogh; ha lebmyn yma dhe ny meppyk wheg i’n gwely, dhe Dhuw re bo grassyans.”

^{44 JA2} “Hâ, Jowan!” medh hy. “Pàn wrugowgh why mos kerr, th’era’vy gyllys try mis gèn flogh, ha lebmyn ma dhe ny meppyk wheg i’n gwely, dhe Dhuw re bo gorsehans!”

^{45 LH} Með *Dzhûan* me vedn lavalal ðiz. A vefter ha a veftrez roz ðem tezan ha lavèraz ðem; Pan vo mî ha 'm g'rêg an moyha lûan uarbàrh ðo terri an dezan, ha na henz: ha lebmen ma kaz ðe nei rag bæz lûan.

^{45 JA1} **Medh Jowan, “Me vedn lavalal dhys. Ow vêster ha ow vêtres ros dhèm tesen ha laveras dhèm, pàn vo my ha’m g’reg an moyha lowen warbar’h, dha terry an desen, ha na hens. Ha lebmyn ma câss dha ny rag bos lowen.”**

^{45 NA} Yn-meth Jowan, “My a-vyn leverel dhys: ow mester ha’w mestres a-ros dhym tesen, hag a-leverys dhym, pan ve ha my ha’m gwrek an moyha lowen warbarth, dhe derry an desen, ha na hens na wrüssen; ha lebmyn yma cas dhyn-ny rag bos lowen!”

^{45 PA} Yn meth Jowan, “my a vyn leverel dhys, ow mester ha’n mestres a ros dhym tesen hag a leverys dhym pan ve ha my ha’m gwrek an moyha lowen warbarth, dhe derry an desen ha na hens na wrussen; ha lebmyn yma cas dhyn-ny rag bos lowen!”

^{45 WI} Yn medh Jowan, “Me a vedn leverel dhis. Ow mêster ha’m mêstres a ros dhèm tesen hag a leverys dhybm, pàn vo me ha’m gwreg an moyha lowen warbarth dhe derry an desen, ha nahens. Ha lebmyn ma câss dhe ny rag bos lowen.

^{45 JA2} **Medh Jowan, “Me a vedn leverel dhys. Ow mêster ha’w mêstres a ros dhèm tesen ha lavaras dhèm, pàn vo my ha’m gwreg an moyha lowen warbarth, dhe derry an desen, ha na hens. Ha lebmyn ma câss dhe ny rag bos lowen.”**

^{46 LH} Nenna dzhei a dorhaz an dezan, ha òera nâu penz en dezan. Ha an mona an dzhei a gavaz; ha 'n bara dzhei a dhabraz; ha na ve idn frôth na mîkan na trauaran nôr vez. Ha an della ma diuað me daralla ðoðans.

^{46 JA1} **Nena 'nny a dorhas an desen, ha th'era naw pens i'n desen. Ha an mona anjy a gavas; ha'n bara 'nny a dhabras; ha na veu udn froth na myken na tra wàr an norvës. Ha andella ma dyweth a'm daralla dhodhans.**

^{46 NA} Ena y a-dorras an desen, hag yth-esa naw püns y'n desen. Ha'n mona y a-gafas, ha'n bara y a-dhybrys, ha ny-ve yntredha ün froth, na myken, na tra war an nor-vys. Hag yndella yma deweth a'm drolla a-dro dhedha.

^{46 PA} Ena y a dorras an desen hag yth esa naw puns y'n desen. Ha'n mona y a gafas ha'n bara y a dhybrys, ha ny ve yntredha un froth, na myken, na tra war an norvys. Hag yndella yma deweth a'm drolla adro dhedha.

^{46 WI} Nena y a dorras an desen, ha th'era naw pens i'n desen. Ha'n mona anjy a gavas ha'n bara anjy a dhebras, ha ny veu udn froth na myken na tra wàr an norvës. Ha indella ma dyweth ow drolla adro dhedhans.

^{46 JA2} **Nena anjy a dorras an desen, ha th'era naw pens i'n desen. Ha'n mona anjy a gavas; ha'n bara anjy a dhebras; ha na veu udn froth na myken na tra wàr an norvës. Ha indella ma dyweth a'm daralla dhodhans.**

Here is the whole of JA2 in a single continuous text.

JOWAN CHY AN HORDH

Nicholas Boson

I'n termyn eus passyes th'era trigys in Selevan den ha benyn in tyller cries Chy an Hordh. Ha'n whel a godhas scant; ha medh an den dh'y wreg, "Me a vedn mos dhe whilas whel dhe wul, ha why a yll dendyl gàs bôwnans obma."

Cubmyas teg ev a gemeras, ha pell dhe èst ev a dravalayas, ha wàr an dyweth ev a wrug dos dhe jy tiak, ha a wrug whilas ena whel dhe wil.

"Pana whel a yllysty gwil?" medh an tiak.

"Pùb whel oll," yn medh Jowan. Ena anjy a vargynnyas rag try fens an vledhen gober.

Ha pàn th'era dyweth an vledhen, y vêster a dhysqwedhas dhodho an try fens. "Mir, Jowan," medh y vêster. "Obma dha gober. Bès mar menta ry dhèm arta, me a dhesca dhis ken poynt a skians."

"Pandr'yw hedna?" medh Jowan.

"Nâ," medh y vêster. "Ry dhèm, ha me a vedn leverel dhis."

"Kemerowgh dhan," medh Jowan. Nena medh y vêster: "Kebmer with na wreth gara an vorr goth rag an vorr nowyith."

Nena anjy a vargynnyas rag bledhen moy, rag pecar gober. Ha pàn th'era dyweth an vledhen, y vêster a dhros an try fens. "Mir, Jowan," medh y vêster. "Obma dha gober. Bès mar menta ry dhèm arta, me a dhesca dhis ken poynt a skians."

"Pandr'yw hedna?" medh Jowan.

"Nâ," medh y vêster. "Ry dhèm, ha me a vedn leverel dhis."

"Kemerowgh dhan," medh Jowan. Nena medh y vêster: "Kebmer with na wreth ôstya in chy le may fo den coth demedhys dhe venyn yonk."

Ena anjy a vargydnyas rag bledhen moy. Ha pàn th'era dyweth an vledhen, y vêster a dhros an try fens. "Mir, Jowan," medh y vêster. "Obma dha gober. Bès mar menta ry dhèm arta, me a dhesca dhis an gwelha poynt a skians oll."

"Pandr'yw hedna?" medh Jowan.

"Nâ," medh y vêster. "Ry dhèm, ha me a lever dhis."

"Kemerowgh dhan," medh Jowan.

Nena medh y vêster: "Bedhys gweskys dywweyth kyn gweskel unweyth, rag hedna yw an gwelha poynt a skians oll."

Lebmyn Jowan, ev na venja servya na velha, bès ev a venja mos tua dh'y wreg.

“Na,” medh y vêster, “wrewgh mos hedhyw – ha ma gwreg vy ow pobas myttyn; ha hy a wra gwil tesen ragos, dhe dhos dre dhe dha wreg.”

Ha anjy a worras an naw pens i’n desen. Ha pàn wrug Jowan kemeres y cubmyas, “Obma,” medh y vêster, “ma tesen ragos dhe dhon dre, dhe dha wreg. Ha pàn vo ty ha dha wreg an moyha lowen warbarth, nena gwrewgh trehy an desen, na hens!”

Cubmyas teg ev a gemeras, ha wor’tu ha tre ev a dravalias; ha wàr an dyweth ev a wrug dos dhe Gûn Sèn Eler. Ha ena ev a vetyas gèn try marchont a Tre Rin, tus pluw, ow tos dre mes a’n Fer Caresk.

“Hâ, Jowan!” yn medh anjy. “Duw genen ny! Lowen on ny dh’agas gweles why. Py le a veu’ty mar bell?”

Yn medh Jowan, “Me a veu ow servya, ha lebmyn th’erom’ ow mos dre dhe ow gwreg.”

“Hâ!” medh anjy. “Ewgh ’bartha ny, ha welcùm ty a vèdh!”

Anjy a gemeras an vorr nowyth, ha Jowan a gwithas an vorr goth, ha mos ryb keow Chy Wûn. Ha nag o an varchons gyllys pell dhort Jowan, bès ladorn a glenas ort anjy. Ha anjy a dhalathas dhe wil cry. Ha gans an cry a wrug an varchons gwil, Jowan a grias inwedh. “Ladorn, ladorn!” Ha gans an cry a wrug Jowan gwil, an ladron a forsâkyas an varchons. Ha pàn wrug anjy dos dhe Varhaj Yow, ena anjy a vetyas arta.

“Hâ, Jowan!” yn medh anjy. “Senjys on ny dhe why. Na ve raga why, ny a via tus oll dyswrës. Deus ’bartha ny, ha welcùm ty a vèdh!”

Ha pàn wrug anjy dos dhe’n chy may coothvia dh’anjy ôstya, yn medh Jowan, “Me a dal gweles an ost a’n chy.”

“An ost a’n chy?” yn medh anjy. “Pandra venta gwil gèn an ost a’n chy? Obma ma gàn ôstes ny ha yonk yw hy! Mar menta gweles an ost a’n chy, kê dhe’n gegyn, ha ena ty a’n cav.”

Ha pàn wrug ev dos dhe’n gegyn, ena ev a welas an ost a’n chy, ha den coth o ev, ha gwadn, ow trailya an ber. Ha yn medh Jowan, “Obma na vadna’vy ôstya, bès i’n nessa chy.”

“Na whath!” medh anjy. “Gwrewgh cona abartha ny, ha welcùm ty a vèdh!”

Lebmyn an ôstes a’n chy, hy a gùssulyas gèn neb udn managh a era i’n tre, dhe dhestria an den coth i’n gwely in termyn an nos, ha rest a’njy ow repôsy, ha gorra an fowt wàr an varchons. Ha pàn th’era Jowan i’n gwely, th’era toll in tâl an chy, ha ev a welas golow. Ha ev a savas in màn in mes a’y wely. Ha ev a wolsowas. Ha ev a glôwas an managh ow leverel, ha trailyes y geyn dhe’n toll: “Martesen,” yn medh ev, “ma nebonen i’n nessa chy, a wrug gweles agan hager-oberow.” Ha gans hedna an wadnwrety gans hy follat a dhestrias an den coth i’n gwely. Ha gans hedna Jowan gans y golhan a drohas (der an toll) mes a geyn gon an managh pîss pòr rownd.

Ha nessa myttyn an wadn-wrety, hy a dhalathas dhe wil cry tèr veu hy dremas hy destries. Ha rag nag era den na flogh i'n chy bès an varchons, anjy a dal cregy ragtho. Ena anjy a veu kemerys, ha dhe'n clogh-prednyer anjy a veu lêdyes. Ha wàr an dyweth Jowan a dheuth wàr aga fydn. "Hâ, Jowan!" medh anjy. "Ma cales lùck dhe ny! Ma agan ost ny destries newher ha ny a dal cregy ragtho!"

"Why oll? Meur a whel a'n jùstycyow!" yn medh Jowan. "Gor tèr o an dhewas-wreg! Hy managh a wrug an bad-ober!"

"Pyw a wor," medh anjy, "pyw a wrug an bad-ober!"

"Pyw a wrug an bad-ober?" medh Jowan. "Marnas me dre dheffa *prevy* pyw a wrug an bad-ober ... *my* a vedn cregy ragtho!"

"Leverowgh dhana!" medh anjy.

"Newher," medh Jowan, "pàn th'era'vy et ow gwely, my a welas golow, ha my a savas in màn, ha th'era toll in tâl an chy. Ha neb udn managh a drailyas y geyn warbydn an toll. 'Martesen,' medh ev, 'ma nebonen i'n nessa chy a yll gweles agan hager-oberow.' Ha gans hedna gèn ow holhan me a drohas pîss, der an toll, mes a geyn gon an managh, pîss pòr rownd. Ha rag gul ow geryow-ma dhe vos prevys, obma ma an pîss et ow focket dhe vos gwelys."

Ha gans hedna an varchons a veu fries, ha'n venyn ha'n managh a veu kemerys ha cregys.

Nena anjy a dheuth warbarth mes a Varhaj Yow. Ha wàr an dyweth anjy a wrug dos dhe Coos Kernwhyly in Beryan.

Nena th'era vorr dyberth; ha'n varchons a venja arta dhe Jowan mos dre 'barth anjy. Bès rag an termyn ev na venja, mès ev a venja mos dre dh'y wreg. Ha pàn th'o ev gylls dhort an varchants ev a dhylâtyas an termyn, may halha va prevy era y wreg gwitha compes et y geve, era pò nag era. Ha pàn wrug ev dos dhe'n daras, ev a venja clôwes den aral i'n gwely. Ev a wasca y dhorn wàr y dhagyer dhe dhestria an dhew. Bès ev a brederas tèr godha dhodho bos avîsyas dywweyth kyn gweskel unweyth. Ha ev a dheuth in mes arta. Ha nena ev a gnoukyas.

"*Pywa* eus ena, abarth Duw?" yn medh hy.

"Th'ero'vy obma," medh Jowan.

"Re Varia! Pyw a glôw'vy?" medh hy. "Mars o'why Jowan, dewgh chy."

"Doroy an golow dhana," medh Jowan.

Nena hy a dhros an golow. Ha pàn wrug Jowan dos chy, medh ev, "Pàn wrug avy dos dhe'n daras, me a venja clôwes den aral i'n gwely."

"Hâ, Jowan!" medh hy. "Pàn wrugowgh why mos kerr, th'era'vy gylls try mis gèn flogh, ha lebmy'n ma dhe ny meppyk wheg i'n gwely, dhe Dhuw re bo gorsehans!"

Medh Jowan, “Me a vedn leverel dhys. Ow mêster ha’w mêstres a ros dhèm tesen ha lavaras dhèm, pàn vo my ha’m gwreg an moyha lowen warbarth, dhe derry an desen, ha na hens. Ha lebmyn ma câss dhe ny rag bos lowen.”

Nena anjy a dorras an desen, ha th’era naw pens i’n desen. Ha’n mona anjy a gavas; ha’n bara anjy a dhebras; ha na veu udn froth na myken na tra wàr an norvës.

Ha indella ma dyweth a’m daralla dhodhans.

SOURCES

LH

https://wikisource.org/wiki/Dzhuan_Tshei_an_Hor

NA

Cornish for All: A Guide to Unified Cornish, R. Morton Nance, Fourth Edition, Agan Tavas, 2017

PA

Jowan Chy an Horth Examined, John Page (Gwas Kenethlow), Dyllansow Truran, 1982

WI

Desky Kernowek, Nicholas Williams, Evertime 2012